

Mezinárodní obchod

4. Mezinárodní obchodní dohody a smlouvy a jejich historie – projevy liberální MOP zemí

4.1 Historické dohody

4.2 Současné (minulé) dohody

4.2.1 Všeobecná dohoda o clech a obchodu - GATT

4.2.1.1 „Rounds„ – jednací kola

4.3. Světová obchodní organizace WTO

4.4 Smluvní nástroje OP – smlouvy a dohody

4.4.1 Smluvní nástroje EU

4.4.2 Formy smluvně pol. nástr.mezi EU a ost. reg.

4.4.3 Mezinárodní výkladová pravidla – Doložky INCOTERMS 1990 a 2000 a 2010

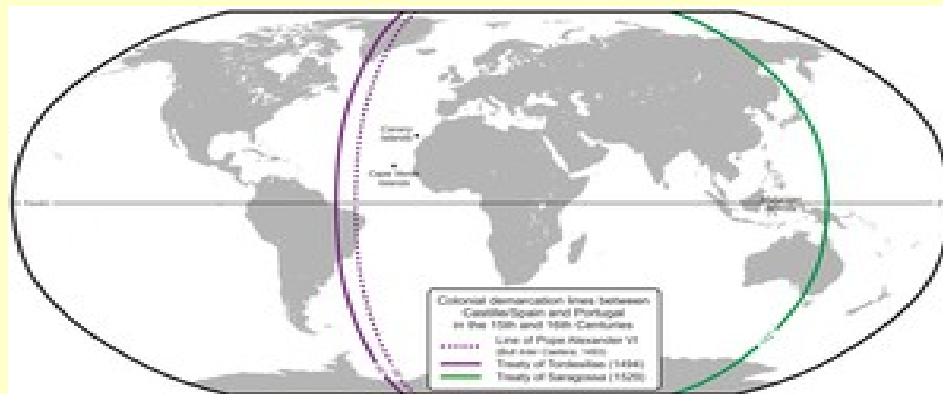
Tordesillaská smlouva z r. 1494 mezi Portugalskem a Španělskem, ve které si obě strany vymezily sféry vlivu na západní polokouli a byla první smlouvou o koloniálním rozdělení světa s následnými obchodními, osídlovacími a misijními podmínkami.

Smlouva z Tordesillas

Smlouva z Tordesillas (*portugalsky: Tratado de Tordesilhas, španělsky: Tratado de Tordesillas*) byla smlouvou o rozdělení světa mezi **Španělsko** a **Portugalsko**. Byla podepsána na nátlak papeže **Alexandra VI.** dne **7. června 1494** ve španělském městě **Tordesillas**. Papež tím chtěl zabránit ozbrojenému střetu mezi tehdy vedoucími katolickými námořními mocnostmi. Již **Kalixtus III.** rozdělil v r. 1456 svět mezi **Kastílii** a **Portugalsko** rovnoběžkou vedoucí přes **mys Bužadur**.

Na toto dělení navázala [papežská bula Aeterni regis](#) z roku 1481, která přiřkla oblast jižně od [Kanárských ostrovů](#) Portugalsku. Papež [Alexandr VI.](#) (Rodrigo Borgia) v [bule Inter caetera](#) (květen 1493) stanovil dělicí linii ve vzdálenosti 100 leguas (asi 480 km) západně od [Kapverd](#). Linie probíhala severojižním směrem [Atlantikem](#). Všechna území západně od ní ([Amerika](#)) měla být vlastnictvím [Španělska](#), všechna území na východ ([Afrika](#), [Asie](#)) měla připadnout [Portugalsku](#). Proti tomu se postavil portugalský král [Jan II.](#) V následujících tvrdých jednáních, která vedl astronom, kartograf a námořník [Duarte Pacheco Pereira](#), se Portugalcům podařilo posunout linii na 370 španělských leguas (asi 1770 km) západně od [Kapverd](#). Nová hraniční linie umožnila Portugalcům kolonizovat část [Brazílie](#) ležící na východ od ní. Existuje domněnka, že Portugalci již při těchto jednáních o existenci [Brazílie](#) věděli.

Rozdělení světa mezi Španělsko a Portugalsko.

Smlouva byla podepsána v Tordesillas 7. června 1494 a již 2. července ji ratifikovalo **Španělsko**, 5. září pak Portugalsko. Text smlouvy si strany vykládaly podle svého. Sporným místem bylo, kde leží vztažný bod, od kterého je poloha linie určována. Zda je na západě, nebo na východě Kapverdských ostrovů. Rozdíl dělal 60 leguas (asi 290 km). Kromě toho španělská legua se lišila od portugalské a ta existovala jako stará a nová legua. Došlo tak například ke sporu o Molucké ostrovy.

Ostatní námořní mocnosti (Anglie, Francie, Holandsko) smlouvu z Tordesillas neuznaly. Smlouva byla zrušena roku 1750 ujednáním z Madridu

Metbuenova smlouva z r. 1703 mezi Anglií a Portugalskem, ve které si Anglie v podstatě hospodářsky podřídila Portugalsko vynucením zvýšeného vývozu pro anglické zboží za snížení cel na dovoz portugalského vína.
-?!

ERA VOLNÉHO OBCHODU – 19. stol.

Vznik Německé celní unie z r. 1850 – charakterizuje již éru volného obchodu

Cobden-Chevalierova smlouva mezi Francií a Anglií, která dávala právní rámec vzniku bezcelního prostoru mezi těmito zeměmi.

Opakem: - jiný přístup v c. a k. Rakousko-Uhersku
Rakousko-uherský protekcionistický celní sazebník z r. 1878

Smooth-Hawleyův zákon z.r. 1931, kdy byla v USA zavedena nejvyšší cla v historii. Tento zákon byl bohužel brzdou zotavování ekonomik ze světové krize. !

Měnové dohody

... v novodobé historii se vybrané země - převážně evropské, snažily o **vytváření i měnových uskupení**, aby tak **usnadnily i vzájemný mezinárodní obchod.**

... poznámka – existovaly různé měnové soustavy:

- **stříbrný standard** – pouze v menších zemích nebo velkých s malou zásobou zlata
- **zlatý standard** – pouze zlato prohlášeno za měnový kov, např. Anglie od r.1798 a poté i další země, neomezená směnitelnost bankovek za zlato
- **standard zlatého slitku** – možnost směnitelnosti bankovek za zlato, ale jen za celý slitek – 400 troz (cca 12,4 kg). Směnitelnost tedy byla omezena jen pro kapitálově silné jedince či firmy...
- **standard zlaté devizy** – zrušen volný obchod se zlatem a povinnost směny bankovek za zlato přímo, ale pouze za tzv. zlaté devizy (libra šterlingů, fr. frank a americký dolar – nakonec jen dolar)

Latinská měnová unie

... vznik v roce 1865 na popud Napoleona III na konferenci několika zemí, včetně asijských a USA. Výsledkem byla smlouva pouze mezi zeměmi – **Francie, Švýcarsko, Belgie a Itálie**

Principem byl **bimetalismus** – poměr mezi cenou zlata a stříbra 1 : 15,5

Tato unie byla provázena celou dobu potížemi a upřednostňováním národních zájmů...

Skandinávská měnová unie – experiment z období od r. 1872 do 1931

Členy byly Švédsko, Dánsko a Norsko – výhoda před „Latinskou měnovou unií“ byla větší semknutost a historické vazby (panovnická spojení).

Společnou měnou byla **Skandinávská koruna** s poměrným zastoupením 3 měn v poměru 1:1:1

Od vzniku byl zaveden „**zlatý standard**“ a tím byly odstraněny problémy „bimetalické měnové soustavy, viz LMU.

Konec byl zapříčiněn rozdílným hospodářským vývojem jednotlivých zemí !

Závěr: měnové unie musí podporovány i politickou jednotou a v období hosp. poruch a šoků reagují země ve vlastní prospěch - ve smyslu protekcionismu

Německá měnová unie

vznik v r. 1871 – příklad úspěšné měnové unie, trvala do r. 1990 (pak EMU)

Tato unie nastala po sjednocení německé říše v roce 1871 a byla velmi rychle přijata především v důsledku hospodářského úspěchu a politické integrace !

Nová éra mezinárodní dělby práce – MO

Vývoj světového hospodářství během a po II. svět. válce si vyžadoval omezení protekcionismu, neboť vysoká cla (a jiné překážky...) zůstávala brzdou ekonomického růstu.

...OSN pověřila v r. 1946 Hospodářskou a sociální radu zřízením - “ **Mezinárodní obchodní organizace**“ ...
(Internacional Trade Organization – **ITO**)

- cílem bylo odstraňování překážek obchodu
- výsledkem jednání byla úspěšná dohoda o snížení cel a ostatních překážek obchodu ale
  - Mezinárodní obchodní **organizace** ITO však nevznikla !!!

4.2 Současné (i minulé) dohody

4.2.1 Všeobecná dohoda o clech a obchodu – **GATT**

...***General Agreement on Tariffs and Trade***

byla podepsána 23.10.1947 a nebyla mezinárodní organizací ale mnohostrannou obchodní dohodou obsahující pravidla pro řízení obchodu.

Při založení bylo 23 států, včetně ČR, před vznikem WTO (ta je již mezinárodní organizací) to bylo 116 zemí = 90% svět. obchodu.

V mnohostranném obchodním systému existuje několik PRINCIPŮ, podle kterých se řídí MO a probíhá dříve uvedená liberalizace.

Mezi principy, o které se Dohoda opírá, patří:

- ❖ **Zásada nediskriminace** - založená na fungování „doložky nejvyšších výhod“, Spočívá v poskytnutí této dohody nejen mezi dvěma smluvními stranami, ale i pro ostatní smluvní strany, výjimka pouze v případě zóny volného obchodu (ZVO), celní unie (CU) a vůči R Z ?!

- ❖ **Zásada liberalizace** – spočívá v odstranování tarifních a netarifních překážek MO, základem jsou neměnné celní sazby a jejich postupné snižování uvedené v tzv. **Listinách koncesí** = registr dovozních sazeb čl. zemí, který je závazný a nelze je měnit podle požad-ů dovozců a vývoz-ů
- ❖ **Zásada multilaterality** – na jednáních a výsledcích se podílí mnoho stran
- ❖ **Zásada konsolidace** – právní vázanost daného stavu = dodržování (snížení) celní sazby uvedené v **Listinách konc.**
- ❖ **Zásada parity** – stejné zacházení se zahranič. komoditami jako s domácími (např. stejné daňové zatížení)

Snižování tarifních a netarifních bariér bylo výsledkem konferencí, které vstoupily do historie jako „ rounds - jednací kola „

Následující kola:

❖ 1. kolo = 1947 - 1948 v Ženevě – vznik GATT

... výsledkem „1.kola“ bylo více než 120 dohod. Úspěšnost byla dosažena díky USA – zastánce volného obchodu. Další kola již pokles objemů obchodů se snížením cel . Vznik Evropského společenství byl také „problém“ Nutnost řešení další Liberalizace i z důvodu nárůstu členských zemí – stávající postupy již nerozšiřovaly pokrok v liberalizaci

❖ Další (5.)= 1960 - **1962 Dillonovo kolo** – nedokázalo zastavit zpomalování tempa „odbourávání cel“ ...

❖ Obrat nastal v l. 1964 – 1967 pod názvem **Kennedyho kolo**, výsledkem bylo snížení cel prům. výrobků v průměru o 35% a 18% u zeměděl. a potravn. výrobků, ...

celkově se snížení sazeb týkalo tří čtvrtin MO.

Byl přijat i tzv . **Antidumpingový kodex při zavádění antidumpg. cel a zásada „nereciprocity“ vůči RZ !!!**

❖ **Tokijské kolo (7.)** - další liberalizace MO, 1973-1979, v období stagflace a napětí mezi svět. centry

... v rámci T.kola byly přijaty mnohostranné dohody:

 o hovězím mase a mléč. výrobcích

 snížení bariér u tropických produktů (pro RZ) od RTZ

 nepodařilo se liberalizovat obchod zem.komoditami RTE !?

pokračovaly rozpory hlavně mezi USA a ES, nebyla vůle

- tlak USA na Japan k otevření svých trhů zahranič. zboží

 ES usilovalo o omezení růstu japonského dovozu

Nový fenomén Tokijského kola

- ...tímto fenoménem byl „nový“ projev protekcionismu a to :
„TECHNICKÉ PŘEKÁŽKY“
- tento „jev“ obcházel dohody o liberalizaci a blokoval některé obchodní kontrakty až do vyjasnění technických parametrů !
  - Proto přijata **„Dohoda o technických překážkách“** odstraňující nesrovnalosti technického práva, ekologických, zdravotnických a jiných norem
  - Členské země GATTu byly taktéž povinné informovat ostatní země o přípravě nových norem a nařízení

Uruguayské kolo – poslední, 1986-1993, v Punta del Este Toto kolo vyvolalo mnoho očekávání:

- ❖ Japonsko žádá obranu před nátlakem USA- chce multilaterální jednání
- ❖ Země s vývozem zem. komodit žádaly omezit dopad dotované americké. produkce
- ❖ RZ žádaly vyšší celní preference a omezení dopadů vývoz. cel v oblastech textilu, oděvů a zem. produktů
- ❖ Toto kolo bylo velmi kontroverzní, překročilo časové hranice (1990) a skončilo až 93, konečná dohoda v dubnu 1994 v Marakeši v Maroku.

Hlavními výsledky sedmiletého jednání bylo:

- ❖ 38 % snížení prům. celních sazeb
- ❖ Přijetí protokolu o zlepšení přístupu na trhy průmysl. výrobků, textilu a zeměděl. produktů
- ❖ Uzavření Dohody o zemědělství- (poprvé)dle principů GATTu
- ❖ Uzavření dohody o textilu a oděvech- (p.dle pr-ů) GATTu
- ❖ Přijetí všeobecné dohody o obchodu se službami - GATS
- ❖ Uzavření Dohody o obch. aspektech práv k duševnímu vlastnictví, jako např. autor. práva, ochr. známky, prům. vzory a patenty
- ❖ Posílení ustanovení o *antidumpingu*
- ❖ **Ustanovení Světové obchodní organizace – WTO**

4.3. Světová obchodní organizace WTO

... **GATT** vznikla jako dohoda, díky nárůstu legislativy a procedury však získala rozměry mezinárodní organizace a v tu se nutně změnila od 1. ledna 1995, kdy měla 125 *zakládajících členů*, v roce 2005 již 150.

Členem WTO již **Čína**, nečlenem **Rusko** !? – podzim 2012 +

... **jádrem činnosti je problematika upravovaná GATT + regulace služeb a práv k duševnímu vlastnictví.**

Spolu s IMF a WB je třetí (globální) institucí ovlivňující MO a světovou ekonomiku jako celek – protože cíly jsou:

- ❖ **Odstraňování všech forem protekcionismu a diskriminačních opatření**
- ❖ **Zvyšování ŽÚ a příjmů při plné zaměstnanosti**
- ❖ **Zvyšování podílu RZ na MO**
- ❖ **a další, např. OŽP, UR...**(ochrana ž.prostř., udr. rozvoj...)

Jednání o liberalizaci MO probíhají na úrovni nejvyššího orgánu WTO, která se nazývá:

- **KONFERENCE MINISTRŮ (KM)**

a jedná každé dva roky (identická s koly GATT)

1. Konference ministrů (KM) proběhla v Singapuru v r. 1996

Téma:

- a) liberalizace v oblasti finanč. služeb a informač. technologií (+)
- b) rozšíř. položek bezcelně obch. léčiv (+)
- c) problémy pracovních standardů (dětí) (-)
  - protesty RZ
- d) návrh liberalizace MO se zemědělskými komoditami (-)
  - protesty od protekcionistické EU proti největším „liberálním exportérům“ (USA, Brazil...

2. KM v Ženevě v r. 1998 – 50. Výročí GATTu – deklarace o elektronickém obchodu

3. KM v Seattlu v r. 1999 – tzv. Kolo milenia či Kolo rozvojových ekonomik

Na přelomu 2. tisíciletí se začínají objevovat „**nové**“ problémy v důsledku „**nepřijímání**“ efektů globalizace (např. projevy WTO) částí světové populace (ml. lidé, „zelení“ apod.) – pořádají se velké demonstrace – destrukce ve městech (policejní zásahy)/

Konference skončila naprosto neúspěšně !?

- ❖ Nebyla přijata žádná deklarace mi-ů
- ❖ Nebylo zahájeno nové kolo jednání
- ❖ Nedosaženy další shody v následujících oblastech:

❖ Nedosaženo:

- Shody v oblasti liberalizace zemědělství
- Bankovních, pojišťovacích a telekomunikačních služeb
- V oblasti pracovních standardů

4. **KM v Dohá** (Katar) v r. 2001

...pokračování sporů ze 3. KM se ani zde nepodařilo vyřešit

Přínosy:

- lepší přístup RZ k tzv. generikům (především pro AIDS)
- tzv. Rozvojová agenda z Dohá, tj. prohloubení integrace RZ a nejméně NRZ do světového obchodu

5. KM v Cancúnu (Mexiko) v r. 2003

... pokračování v jednáních otevřených v Dohá, přijati dva nové členové

- Jednání o obchodu s bavlnou
- Jednání o omezování vol. obchdu nadnárodními koncerny...

6. KM v r. 2005 k 10. Výročí WTO v Hongkongu

- přijetí 150 člena (Tongo)

- Projednán problém omezování pohybu zboží a služeb, eliminace vývoz. subvencí do r. 2013, výjimka pouze pro RZ (dovozní kvóty)
- Nedokončeno jednání o Rozvojové agendě z Dohá

WTO: Celosvětový vývoz v roce 2010 stoupl o rekordních 14 %

Celosvětový vývoz stoupl o 14,5 procenta, což byl nejvyšší růst od roku 1950, kdy se tento údaj začal sledovat. Ke zvýšení vývozu přispělo **globální ekonomické oživení po recesi**. Vyplývá to z údajů, které dnes zveřejnila Světová obchodní organizace (WTO).

Vývoz by se měl dále zvyšovat i v letošním roce. Vzhledem k očekávanému růstu hrubého domácího produktu o 3,1 procenta WTO odhaduje, že vývoz vzroste o dalších 6,5 procenta. V letech 1990 až 2008 vývoz rostl ročně v průměru o šest procent.

Rizikem pro růst v letošním roce však zůstává nejistý dopad zemětřesení a cunami v Japonsku na další vývoj obchodu, i když WTO již tuto událost do svého nového výhledu zahrnula, nepokoje v oblasti Blízkého východu a nestabilní vývoj cen komodit.

Podle odhadů WTO obchod měřený vývozem potáhnou letos hlavně rozvíjející se země, kde se má export zvýšit o 9,5 %. V rozvinutých zemích vzroste jen o 4,5 procenta.

Největším vývozcem na světě je Čína, kde export stoupl o 28,4 procenta po poklesu o 10,5 procenta v roce 2009. Vývoz ze Spojených států vzrostl o 15,4 procenta, o rok dříve se přitom snížil o 14 procent.

Vývoz ze zemí Evropské unie se zvýšil o 11,4 procenta po předchozím propadu o 14,5 procenta. Japonský export stoupl o 27,5 procenta a smazal tak výrazný pokles o 24,8 procenta z roku 2009.

Ve vývozu zboží Německo loni kleslo na třetí příčku. V roce 2009 ho z první pozice sesadila Čína, loni ho pak předběhly Spojené státy. U komerčních služeb jsou největším vývozcem **USA**, Čína však odsunula ze čtvrté pozice Francii.

V roce 2009, kdy se globální ekonomika propadla do recese, se vývoz snížil o 12 procent. Generální ředitel WTO **Pascal Lamy** připomněl, že i zahraniční obchod pomohl světu vymanit se z recese.

Varoval však, že mnoho bohatých zemí se stále potýká s pozůstatky recese, což má negativní vliv na obchod. "Vysoká nezaměstnanost v rozvinutých ekonomikách a *silné utahování opasků v Evropě podporují protekcionistické tlaky*," uvedl.

Největší vývozcí zboží v roce 2010

Pořadí	země	hodnota (v bil. USD)	podíl na celkovém vývozu (v%)
1.	Čína	1,58	10
2.	Spojené státy	1,28	8
3.	Německo	1,27	8
4.	Japonsko	0,77	5
5.	Nizozemsko	0,572	3,8

Největší vývozcí komerčních služeb ve 2010

Pořadí	země	hodnota (v mld USD)	podíl na celkovém vývozu (v pct)
1.	Spojené státy	515	14
2.	Německo	230	6
3.	Velká Británie	227	6
4.	Čína	170	5
5.	Francie	140	4

4.4. Smluvní nástroje - smlouvy a dohody

Těmito nástroji je regulován obchod (MO) mezi dvěma a více zeměmi tak, jak se na tom tyto země dohodly na rozdíl od autonomních nástrojů, např cel, které působí obecně ...

- V OP rozeznáváme nástroje –

- dvoustranné
- mnohostranné

Dvoustranné Smluvní nástroje:

- ◆ **Obchodní smlouvy (OS)**
- ◆ **Obchodní dohody (OD)**
- ◆ **Platební dohody (PD)**

Ad) **Obchodní smlouvy** = rámcová ujednání mezi státy

- Obsahují ujednání o podmínkách dovozu a vývozu jako zvláštní klauzule = **doložky**

Nejznámější doložky jsou.

- **Reciproční** = navzájem poskytnuté rovnocenné výhody
- **Paritní** = stejné zacházení s občany a zbožím druhého státu jako se svými vlastními
- **Doložka Nejvyšších výhod (DNV)** = nejvýznamnější doložka v OS, znamená poskytování si navzájem všech výhod, které se poskytují kterékoliv „třetí“ zemi !!!

Ad) **Obchodní dohody** = bilaterální povaha, vycházejí z obchodních smluv a konkretizují je.

V příloze mohou být zbožové listiny:

- **Kontingentní** – obsahují pevně stanovené kontingenty (množství)
  - **Bezkontingentní** - jen indikativní povahy
  - **Platební dohody** – určuje se měna pro účtování, počet účtů a platební tituly...

Mnohostranné smluvní nástroje – mezi více partnery

- Vybrané mez.organizace, např **WTO, MF,**
- integrační seskupení, např.: **EU, APEC, EFTA(ESVO)**
- mezinárodní surovinové dohody: ne příliš úspěšné, preference jednotl. členů- např.: **OPEC...**
  - Pouze pro producenty
  - Mezi producenty a spotřebiteli

4.4.1 Smluvní nástroje EU

... představují bohatý soubor uzavřených **dvou či vícestranných dohod**, které odrážejí diferencovaný přístup EU k poskytování větších či menších preferencí vůči jednotlivým zemím či regionům. Násl. tabulka zachycuje rozdílný obch.pol.režim třetích zemí pro přístup na trh EU.

Tab: Rozdílné formy obchodně politického přístupu na trh EU

1	Úplná ekonom. Integrace s EFTA Evropský hospodářský prostor	Island, Lichtenštejnsko, Norsko (ne Švýcarsko !?)
2	Celní unie	Turecko, Andora, San Marino
3	Oblast Volného obchodu	Švýcarsko, Izrael, Kypr a Malta, Evropské dohody (Bulharsko, ČR, Estonsko, Maďarsko, Litva, Lotyšsko, Polsko, Rumunsko, Slovenská republika, Slovinsko), Chorvatsko, Mexiko, JAR, Chile
4	Ne-reciproční smluvní preference: GSP	Středozevní dohoda (Alžír, Egypt, Jordánsko, Maroko, Libanon, Sýrie, Tunis), Lomé Konvence (Afrika, Karibik a Pacifik-ACP)
5	Ne-reciproční autonomní preference: GSP	Rozvojové země: Jižní Afrika, Čína, Kuba, Mongolsko, Vietnam a země SNS
6	Zacház. dle doložky nejvyšších výhod (DNV)	Ostat. prům. země: Austrálie, Kanada, Japonsko, N. Zéland, Taiwan, USA, Singapur, Hongkong, Jižní Korea
	Neposkyt. DNV	Severní Korea (státní obchod)

4.4.2 Formy smluvně politických nástrojů mezi EU a ostatními regiony

Lze hovořit o pyramidové soustavě preferencí, jejíž opačnou stranou je diferencované znevýhodnění některých zemí.

Základním „pilířem“ je vztah JVT a EHP

Nejliberálnější obchodně politický režim EU vůči třetím zemím je režim v rámci Dohody o Evropském hospodářském prostoru (EHP). Dohoda o EHP byla podepsaná v r. 1992 mezi **ES a státy **ESVO****

EHP se nerovná Jednotnému vnitřnímu trhu (JVT), existují výjimky jak ve volném pohybu zboží (*vyloučeny zemědělské produkty, produkty rybolovu, uhlí, ocel a energie*), tak na volném pohybu osob i kapitálu.

Další výjimky se týkají :

daňové oblasti, hraničn. kontrol, techn. norem a dalších.

JVT od r.1993

Na tomto trhu platí *čtyři* svobody:

- volný pohyb zboží
- volný pohyb osob
- volný pohyb služeb
- volný pohyb kapitálu

Následující přehled pak zachycuje odlišnosti JVT od EHP :

Dohoda o EHP se vztahuje z dnešních členů ESVO na Norsko, Island a Lichtenštejnsko – Švýcarsko na základě referenda odmítlo k dohodě přistoupit ! – vztahy s EU jsou upraveny Dohodou o volném obchodu.

Jednotný vnitřní trh (JVT)	Evropský hosp-ářský prostor (EHP)
* budován na principu celní unie – zrušení cel mezi členskými státy a aplikace společného celního sazebníku vůči nečlenům	* není typickou celní unií , neboť EU a ESVO si ponechávají odlišné celní sazby vůči třetím státům (tedy ne-členům EHP)
* volný pohyb zboží se v rámci JVT vztahuje na všechny komodity bez výjimky	* <u>z volného pohybu zboží jsou vyloučeny tyto komodity:</u> - zemědělské produkty (z důvodu vlastní zemědělské politiky zemí ESVO) - produkty rybolovu - uhlí, ocel, energie (jejich pohyb je v rámci EHS upraven zvláštním ustanovením)
* v rámci JVT exist. volný pohyb osob s výjimkou – viz „27“	* <u>v rámci EHP existují výjimky z volného pohybu osob</u>
* v rámci JVT existuje volný pohyb kapitálu bez výjimek	* u EHP existují výjimky z volného pohybu kapitálu v podobě regulace toku přímých zahraničních investic a omezení pro vlastnění nemovitostí
* v rámci JVT jsou zrušeny hraniční kontroly pro zboží i osoby	* v případě EHP nejsou hraniční kontroly zcela zrušeny
*v rámci JVT respektují státy společné nebo alespoň harmonizované právní normy	* státy ESVO uznávají své národní normy a standardy
* v rámci JVT je tendence sblížení daňových sazeb	* státy ESVO uznávají své národní normy a rozdíly jsou u nich enormní

Koncepce EHP představuje soubor opatření, sbližující ekonomiky obou seskupení:

- **odstranění technických a administrativních překážek v pohybu zboží přes hranice:** zjednodušení formalit ve vzájemném obchodu o označování původu výrobků, zjednodušení a harmonizace techn. standardů a zkoušek
- **kooperace ve výzkumu** s high-tech technologiemi
- **zavádění prvků** volného obchodu zemědělskými produkty
- **odstraňování diskriminačních praktik** vůči zahraničním firmám při jejich účasti na státních zakázkách
- **zjednodušení hraničních formalit** při přechodu mezi zeměmi ESVO a EU

- **koordinace v otázkách sociální hospodářské a měnové spolupráce**
- **spolupráce v oblasti dopravy při zajišťování horizontálního a vertikálního spojení v Evropě**
- **sledování ekologických standardů**

Tabulka dalších sml. obch.pol. nástrojů

- **Typy smuvních nástrojů:**

1. **JVT** – jednotný vnitřní trh = celní unie pro členy EU

2. **EHP** – společný prostor pro evropská společenství (EU, EFTA)

3. **Celní unie** – pro vybrané země (asociované, hodné zřetele...

typ: a), b), c) dohoda o volném obchodu

4. **Asociační dohody** – bývalé země SVE (TE)-tzv. Evropské Dohody+OCT

5. **Preferenční dohody** (GSP)– specifické dohody k vybraným zem.

a) reciproční

b) nereciproční

6. **Stabilizační dohody**

7. **Ostatní bilaterální dohody** pro „vybrané“ země

8. **Doložka nejvyšších výhod (DNV)**

3. **Celní unie** – EU aplikuje tento nástroj s následujícím zeměmi

Typ C.u: - limitovaný

- a) **s Tureckem od r. 1996**, zahrnuje jen průmyslové výrobky, v obchodu zemědělskými výrobky si obě strany poskytují koncese jen na některé položky.

Typický „příklad“ ochrany zemědělského trhu

(vybraných) komodit v zemích EU proti „levnější“ konkurenci

Platí i pro další země a regiony !?

b): dále s Andorrou a San Marinem (hodné zřetele !)

Dohody směřující k docílení obchodně politického **režimu volného trhu** má EU s řadou zemí či regionů.

c) dohoda o volném obchodu (zvláštní případ C.u)- se Švýcarskem, Kyprem, Maltou, Izraelem.

4) Asociační dohody: specifický typ dohod o volném trhu které uzavřela EU s transformujícími se ekonomikami SVE, tzv. Evropské dohody, obsahující: - původně i ČR...a zbývající + OCT

- **postupné vytvoření pásma volného obchodu až C.u**
- **spolupráce v dalších oblastech** s perspektivou budoucího přijetí za členy EU (věda, výzkum, vzdělávací systém, kultura)---

- **postupné uvolňování pohybu služeb kapitálu a pracovních sil**
  - **spolupráce v oblastech životního prostředí, dopravy, celnictví**
  - **aproximace s legislativou EU**

Skupina Asociačních dohod uzavřených EU obsahuje velké množství dalších dohod se specifiky koncesí poskytovaných vůči zemím v rámci určitých oblastí.

Euro-Středozevní asociační dohody s nerekipročními preferencemi má EU uzavřeny s řadou zemí středozevního regionu: **s Alžírem, Egyptem, Jordánskem, Sýrií**. Tyto asociační dohody obsahují obchodní komponenty, komponent spolupráce a **politický komponent**.

Asociační režim EU vůči zámořským zemím a územím (OCT) - other countries and territories

- **OCT = 20 zámořských zemí a území, s nimiž mají Dánsko, Francie, Velká Británie a Nizozemsko *zvláštní vztahy*.**
- **Patří mezi ně:** Grónsko, Nová Kaledonie, Francouzská Polynésie, Francouzská jižní a antarktická území, Wallis a Futuna, Mayotte, St. Pierre a Miquelon, Aruba, Nizozemské Antily, Anguilla, Kajmanské ostrovy, Falklandy, Jižní Georgie a Jižní Sandwichovy ostrovy, Montserrat, Pitcairn, Svatá Helena, Britské antarktické území, Britské teritorium v Indickém oceánu, Turks a Caicos, Britské Panenské ostrovy a Bermudy

Na základě Smlouvy o ES jsou **zámořské země a území od roku 1958 přidruženy ke Společenství**. Účelem přidružení je podporovat hospodářský a sociální rozvoj těchto závislých zemí **a navazovat těsné hospodářské vztahy mezi nimi a Společenstvím jako celkem.**

Nové Rozhodnutí Rady o pokračování režimu dle asociačních ujednání s OCT* do konce roku 2007 bylo přijato 27. listopadu 2007 a kromě uvedených cílů má napomáhat efektivnímu **zapojení OCT do celosvětového hospodářství i rozvoji jejich obchodu zbožím a službami na regionálním a světovém trhu. EU poskytuje bezcelní zacházení pro všechny výrobky původem v OCT na nerecipročním základě** již od roku 1963 a má možnost aplikovat za vymezených podmínek i ochranná opatření. ;

Pravidla původu umožňují kumulaci s EU a státy ACP bez omezení, **s výjimkou rýže a cukru**. Specifickým prvkem obchodních ustanovení je reexport nepůvodních výrobků ve volném oběhu v OCT.

Při splnění stanovených podmínek mohou i takové výrobky získat volný přístup do EU.

5. Preferenční dohody - GSP

**Nereciproční preferenční režim (GSP) –
Systém všeobecných celních preferencí
poskytovaný Evropskou unií**

Vybraným méně rozvinutým zemím (143
nezávislých zemí a 36 závislých zemí a území)
EU poskytuje zvýhodněný obchodní režim
pomocí Všeobecného systému preferencí .

Tento systém je „příznivý“ pro RZ a TE

Tento režim je od roku 1995 prováděn na základě nařízení, platných na období 3 do 4 let.

Revidovaná úprava, založená na pravidlech EU přijatých na období 1995 – 2004, platí od roku 2002 a pokrývá období do konce roku 2004. Od 2004 – 2015 nový systém. Dále zpřesňován a platí pro cca 6300 položek.

Jeho prostřednictvím jsou na **vybrané citlivé výrobky uplatněny snížené celní tarify a na tzv. necitlivé výrobky bezcelní režim. Také EBA -**

Příprava trhu EU všem výrobkům (*s výjimkou rýže, banánů a cukru, na něž se vztahují přechodná opatření*) z nejméně rozvinutých zemí. Výhodnější zacházení je poskytováno na některé výrobky původem ze zemí bojujících s výrobou a obchodováním s drogami.

Mnoho z těch zemí, které jsou příjemci GSP, profituje také z preferencí poskytovaných na základě dalších dohod a ujednání.

65 zemí, které profitují pouze z preferencí na trhu EU na základě GSP, jsou **země s přechodovými ekonomikami z bývalého SSSR, asijské a latinskoamerické rozvojové země nepatřící mezi OCT a země ACP vč. 9 nejméně rozvinutých zemí.**

(Úloha GSP jako nástroje na podporu trvale udržitelného rozvoje se posílila a bylo dosaženo vyššího stupně předvídatelnosti tím, že k dostupňování a odebrání preferencí dojde pouze tehdy, jsou-li pro ně stanovené podmínky splněny v průběhu tří po sobě následujících let.)

Preferenční dohody - typ = **nereciproční** - mají:

Dohody o partnerství se zeměmi skupiny ACP. ACP Group – The African, Caribbean and Pacific Group of States z r. 1975 -

– dnes zahrnuje **77 rozvojových zemí Afriky, Karibiku a Tichomoří**. Ze 77 signatářských zemí ACP je 55 členy WTO a 40 patří k nejméně vyspělým zemím světa.

Tyto dohody prošly dlouhým vývojem přes úvodní dohodu **z Yaoundé** (ES a africké státy), od roku 1975 **čtyři dohody z Lomé** až po současné ujednání **z Cotonou**. Tvoří důležitý a historicky nejstarší pilíř vnější rozvojové pomoci EU.

Poslední dohoda o partnerství mezi EU a zeměmi ACP, tzv. **Dohoda z Cotonou**, byla podepsána v červnu 2006 na 20 let a navázala na Lomé IV.

Úmluvy z Lomé (Lomé IV.), jejíž platnost skončila koncem února 2000. **Poskytuje základ pro budoucí progresivní odstraňování obchodních překážek a zlepšování spolupráce ve všech oblastech spojených s obchodem**, které mají být dohodnuty a uplatněny po osmiletém přípravném období.

Za účelem usnadnění přechodu na nový režim bude **EU moci na základě výjimky** ze závazků dle článku GATT 1994 (doložka nejvyšších výhod) až do konce roku 2007 nadále poskytovat zemím ACP **nereciproční obchodní preference podle Lomé IV.** Zahrnují bezcelní přístup pro všechny průmyslové výrobky a značnou část zemědělských a zpracovaných zemědělských výrobků a výrobků z ryb.

Protokoly o banánech a rumu byli pozastaveny, během přípravného období však zůstávají v účinnosti protokoly č. 3 a 4 o cukru, resp. o hovězím a telecím mase.

EU se navíc zavázala **poskytovat do roku 2005 bezcelní přístup pro v podstatě všechny výrobky z nejméně rozvinutých zemí** na úrovni stávajících obchodních ustanovení Lomé IV.

- **Specifické postavení ve skupině ACP má člen této skupiny Kuba** (nepodepsala dohodu z Cotonou) – ve vztahu EU ke Kubě existuje dokument EU „Společná pozice č. 96/697“ z prosince 1996, z něhož plyne, že EU v rámci styků s Kubou bude podporovat proces demokratizace kubánské společnosti.
- EU nemá v úmyslu aplikovat vůči Kubě opatření, která by způsobila zhoršení její ekonomické situace a zvětšení potíží kubánského lidu. Oceňuje kubánskou snahu o otevření trhu a zavádění progresivních reforem; je připravena je podporovat a prostřednictvím svých členských zemí iniciovat speciální akce směřující k posílení vzájemné ekonomické spolupráce. EU se nikdy neztotožnila s **Helms-Burtonovým zákonem** ze dne 12. 3. 1996 a oficiálně proti němu protestovala.

Přehled nepreferenčních dohod EU s jednotlivými zeměmi:

6) Stabilizační a asociační dohoda (SAA) s Makedonií a Chorvatskem podepsána 9. dubna 2001, jednání o uzavření s Albánií od ledna 2003 (cíl volný obchod v průběhu 6 – 10 let a další formy spolupráce)

- **Dohoda o hospodářském partnerství, politické koordinaci a spolupráci s Mexikem od r. 2000** (cíl – volný obchod v průběhu čtyř let,; postupné snižování dovozních bariér u zemědělských výrobků)
- **Asociační dohoda s Chile** od listopadu 2002 (obsahuje politický dialog, pilíř spolupráce a pilíř obchodu – směřování k oblasti volného obchodu)
- **Asociační dohoda s MERCOSUR** (Brazílie, Argentina, Paraguay, Uruguay - přidružené Chile a Bolívie)
  - V průběhu jednání od r. 2000 – jde o jednání mezi dvěma celními uniemi
- **Dohoda o spolupráci zemí Perského zálivu (GCC)** – je v jednání od r. 1990

7) Ostatní bilaterální dohody -

- **vztahy EU k západnímu Balkánu** – pro ty země regionu, s nimiž dosud neuzavřely stabilizační a asociační dohody
- (tj. pro Bosnu – Hercegovinu, Srbsko, Černou Horu) zavedla EU autonomní obchodní opatření, usnadňující přístup na trh EU.

Rusko a ostatní země SNS (Společenství nez. států) (?)

Smluvním rámcem vztahů mezi EU a následnickými státy

– bývalého SSSR ve východní Evropě – RF, Ukrajina, Gruzie, Moldávie, a střední Asii – Arménie, Ázerbajdžán, Kazachstán, Kyrgyzstán, Uzbekistán jsou :

Dohody o partnerství a spolupráci

(Partnership and Co-operation Agreements / PCA)

založené na respektování demokratických principů a lidských práv v signatářských zemích.

VÝCHODNÍ PARTNERSTVÍ

Ministr Kocourek se účastní Konference ministrů hospodářství zemí EU a států Východního partnerství v polském městě Krynica-Zdrój

Rozšíření jednotného evropského trhu k východním partnerům a debata o dalším směřování **Východního partnerství** v ekonomické oblasti jsou hlavními tématy Konference ministrů hospodářství zemí EU se státy Východního partnerství, která včera a dnes probíhá v rámci XXI. Ekonomického fóra v polském lázeňském městě Krynica.

Východní partnerství je označením pro východní dimenzi Evropské sousedské politiky EU a týká se šesti východoevropských zemí:

– Arménie, Ázerbájdžánu, Běloruska, Gruzie, Moldavska a Ukrajiny.

„Agenda Východního partnerství, které bylo jednou z priorit českého předsednictví v Radě EU, napomáhá ekonomickému, legislativnímu a institucionálnímu rozvoji a přibližování partnerských zemí k Evropské unii,“
říká k probíhající konferenci ministr průmyslu a obchodu Martin Kocourek.

„Z reformního úsilí v ekonomické oblasti tak v konečném důsledku nemají užitek jen partnerské země, ale i české firmy, které v těchto zemích podnikají a obchodují,“
dodává ministr Kocourek k setkání pořádanému Ministerstvem hospodářství Polska při příležitosti polského předsednictví Radě EU.

S Běloruskem „PCA“ byla sjednána, ale z vnitropolitických důvodů nebyla uzavřena

S Turkmenistánem je sjednána, ale zatím nevstoupila v platnost a

Tádžikistánu nebylo z obdobných důvodů jako u Běloruska uzavření PCA vůbec navrženo.

Vzájemné vztahy těchto zemí s EU se opírají o Dohodu mezi EU a SSSR z roku 1989.

Převážná část dovozů z těchto zemí používá výhod GSP (vysoký stupeň celních úlev při vstupu na unijní trh); přetrvávající omezení v případě dovozu ocelářských a textilních výrobků budou na základě bilaterálních dohod postupně odstraňována.

Rusko (Ruská federace)

Mezi EU a Ruskem (RF) se uskutečnily předběžné rozhovory o koncepci „Společného evropského hospodářského prostoru“, kterou obě strany otevřely během summitu EU – Rusko v květnu 2001. Stabilní vztahy s Ruskem a ostatními zeměmi SNS budou pro EU nadále rozhodující, zvláště po budoucím rozšíření EU o řadu východo - a středoevropských zemí. Obchodní a hospodářské otázky zůstanou důležitým prvkem celkových vztahů EU s Ruskem a ostatními zeměmi SNS..

EU v minulosti podporovala a i nadále bude podporovat brzký vstup Ruska a těch zemí SNS, které dosud nejsou členy, do WTO za odpovídajících podmínek, což napomůže těsnější integraci těchto zemí do celosvětového hospodářství.

Čína

Posilování obchodních vztahů mezi Čínou a EU probíhá jak na mnohostranné, tak i na dvoustranné úrovni. EU byla silným zastáncem vstupu Číny do WTO a cestou kooperačních programů a stimulací spolupráce v oblasti investic a technologií podpořila čínské hospodářské a obchodní reformy.

Vůči Číně má EU tříbodovou strategii:

- 1) monitorovat**, jak Čína naplňuje závazky přijaté v souvislosti se vstupem do WTO,
- 2) podporovat** naplňování těchto závazků a čínských hospodářských a obchodních reforem prostřednictvím partnerství, zejména nabídkou expertíz EU v rámci řad kooperačních programů;
- 3) rozvíjet** spolupráci s Čínou na základě Rozvojového programu z Dohá a konstruktivně se zapojit do nových mnohostranných jednání.

V bilaterální oblasti se EU věnuje obchodním otázkám v rámci dialogu s Čínou, jehož hlavním fórem je Společný výbor EU – Čína a jemu podřízené orgány.

Indie

EU a Indie pokračují **v prohlubování dvoustranného obchodu**, mají zájem rozvíjet **Ekonomickém dialogu na vysoké úrovni**“, hospodářskou spolupráci a zlepšovat kvalitu hospodářských obchodních vazeb.

Obě strany se nadále angažují v programu „který se orientuje nejen na problematiku bilaterálních vztahů, ale též na cesty k posílení mnohostranného obchodního systému.

Jako člen BRICS patří Indie k potenciálním „růstovým“ zemím E- 7(8) a (dokonce) k TIMBI s akcentem na vysoký demografický potenciál

Během summitu konaného 28. června 2000 se obě strany dohodly na zavedení pravidelného dialogu na vysoké úrovni zaměřeného na otázky WTO. Summit EU – Indie konaný na podzim roku 2001 přijal Společnou iniciativu k rozšíření obchodu a investic vč. klíčových společných doporučení.

Sektorové dohody

V rámci GATT byla uzavřena řada dohod a ujednání týkající se zvláště citlivých sektorů. Evropská společenství se stala signatářem **Dohody o obchodu s textilem**, **Dohody o obchodu hovězím a vepřovým masem** (31. 12. 1997 skončila platnost), **Dohody o mléčných výrobcích** (31. 12. 1997 skončila platnost) a **Dohody o obchodu civilními letadly**. Nejdůležitější z nich je Ujednání o obchodu Textilem z roku 1974. Signatáři tohoto Ujednání se zavazují nezavádět žádné nové restriktce v obchodu textilem a postupně snižovat existující kvantitativní omezení.

8) Zacházení dle doložky nejvyšších výhod (DNV)

Obchodně politický režim na bázi doložky nejvyšších výhod má EU vůči všem vyspělým tržním ekonomikám vně EU:

USA, Kanadě, Japonsku, Austrálii, Novém Zélandu, Korejské republice, Tchajwanu, Singapuru, Hongkongu.

Úhrnná hodnota dovozů EU z těchto zemí představovala v r. 2000 více než 45% celkového dovozu EU: Jedná se tedy o velmi významné partnery.

Komentář ke vztahům s USA:

Obchodní vztahy EU s USA tradičně tvoří důležitý element celkového řízení světového obchodního systému. **USA jsou nejvýznamnějším obchodním partnerem EU** (v roce 2009 se podílely 29,1 % na celkovém vývozu EU, resp. 28,5 % na celkovém dovozu EU).

Toto partnerství dvou nejvýznamnějších obchodních celků na světě bylo umocněno zahájením **Nového transatlantického programu (NTA) v roce 1995** a sjednáním **Transatlantického hospodářského partnerství (TEP) v roce 1998**.

Současný stav - TTIP – ujednání do dvou let ?

Nastolením tohoto rámce obě strany zvonu potvrdily své společné závazky vůči posilování mnohostranného obchodního systému a shodly se na odbourávání zbývajících – převážně regulatorních překážek obchodu přes Atlantik při zachování vysoké úrovně ochrany zdraví, bezpečnosti, spotřebitele a životního prostředí.

Toto partnerství přineslo významné výsledky:

❖ **obzvláště při vzájemném uznávání technických předpisů u zboží; jednání v oblasti služeb (architekti, technici, pojišťovnictví apod.) nadále probíhají.**

V roce 2002 EU a federální úřady USA vypracovaly **soubor Pravidel pro spolupráci** v regulatorní oblasti a pro transparentnost a dohodly se na zahájení Pozitivního hospodářského programu, jehož smyslem je rozšířit tuto spolupráci i do dalších oblastí, v nichž lze dosáhnout vzájemně výhodných ujednání.

EU a USA se v roce 1999 dohodly na souboru principů k zajištění účinného systému včasného varování za účelem předcházení konfliktům a usnadnění jejich řešení dříve než by mohly ohrozit rozšíření vzájemných vztahů.

Poměrně početné obchodní spory nicméně zůstávají jedním z charakteristických rysů vzájemného obchodu a zaměstnávají příslušné orgány WTO.

Dva hlavní:

- 1) týkají se **ochranných opatření USA na ocel a**
- 2) nedostatečného pokroku USA v přizpůsobení se pravidlům WTO u **zdaňování amerických vývozních společností se sídlem v zahraničí.**

Kanada

Obchodní vztahy s Kanadou jsou založeny Společnou deklarací a akčním plánem mezi EU a Kanadou z prosince 1996..

Dále se EU a Kanada vzájemně dohodly na **společné Obchodní iniciativě (ECTI)**, což je souhrnný program spolupráce pokrývající oblasti mnohostranného i dvoustranného obchodu. Tento rámec přinesl první ovoce v podobě uzavření **dohod o vzájemném uznávání výsledků posuzování shody, veterinární ekvivalence, celní spolupráce** a spolupráce týkající se otázek hospodářské soutěže.

Probíhají jednání o uzavření dohody o obchodu s vínem a lihovinami. Kanada a EU v současnosti vyhodnocují budoucí opatření pro rozšíření vzájemných vztahů v oblasti obchodu a investic na základě přehledu stávajících překážek obchodu a investování mezi EU a Kanadou. Kanadská vláda a Komise se nedávno dohodly, že zahájí nový dialog na téma spolupráce v regulatorní oblasti.

Japonsko

Japonsko bylo zdaleka **nejvýznamnější asijskou ekonomikou minulého milenia**. Spolu s EU a USA patří k hlavním pilířům světového hospodářství. **Politická deklarace o vztazích mezi ES a Japonskem z roku 1991 definovala společné principy a cíle** politické, hospodářské a kulturní spolupráce a institucionální rámec pro společné konzultace v podobě ročních vrcholných setkání, ročních setkání Evropské komise a japonské vlády, dvouletých setkání ve formátu Trojka, stejně jako řadu sektorových jednání na vysoké úrovni.

Hospodářské vztahy EU s Japonskem mají svou základnu ve vzájemném obchodu. Japonsko je významným asijským hospodářským partnerem EU. Je pro EU třetím nejvýznamnějším dodavatelem.

Summit EU – Japonsko, konaný 8. prosince 2001, zahájil “Japonsko – evropskou dekádu spolupráce na začátku 21. století“ přijetím Akčního plánu EU a Japonska, který zahrnuje cíl zesílit hospodářské a obchodní partnerství mezi EU a Japonskem. Příspěvkem k usnadnění obchodu je dohoda o vzájemném uznávání z roku 2002, která umožňuje akceptaci výsledků posouzení shody provedeného jednou stranou podle předpisů strany druhé ve čtyřech výrobních sektorech.

Austrálie a Nový Zéland

Zatímco EU je pro Austrálii největším obchodním partnerem, Austrálie je mezi partnery EU na 14. místě. V roce 1993 ES a Austrálie sjednaly dohodu o uhlí.

V roce 1993 ES a Austrálie sjednaly dohodu o uhlí. Po dlouhém vyjednávání o rámcové dohodě o obchodu a hospodářské spolupráci byla nakonec v roce 1997 namísto ní podepsána **společná deklarace**, která znamenala vylepšení dialogu vedeného na bilaterální i mezinárodní úrovni o ochraně a podpoře lidských práv, posílení dialogu o otázkách, jako jsou překážky obchodu, celní spolupráce, standardy a certifikace, veřejné zakázky a veterinární spolupráce. Podpořila kontakty v zemědělství, rybolovu, průmyslu a spolupráci ve vědě a kultuře. Deklaraci lze považovat za základní bázi pro rozvoj dvoustranných vztahů, kterou doplňuje několik sektorových smluv (o obchodu se skopovým masem, o obchodu vínem). Významná pro obchod je dohoda o vzájemném uznávání shody. Cílem dohody o vědeckotechnickou spolupráci z roku 1994 bylo posílení vzájemně výhodné spolupráce ve výzkumu.

V roce 1982 byla sjednána dohoda mezi Austrálií a Euratomem o dodávkách jaderného materiálu z Austrálie. Obchodně politický režim a dalších pět oblastí vzájemné spolupráce mezi EU a Austrálií včetně otázek globalizace jsou od roku 1981 pravidelně projednány v rámci každoročních meziministerských konzultací (V dubnu 2002 se v Bruselu konalo již 18. zasedání).

EU nemá na rozdíl od jiných obchodních partnerů Austrálie (včetně USA) žádné specifické ujednání o preferenčním celním režimu a přesto dlouhodobě zůstává největším zahraničním partnerem pro Austrálii v obchodu EU s 41,6 mld. AUD oproti cca 33 mld. AUD vzájemného obchodu s objemově druhým největším obchodním partnerem – USA.

EU je rovněž největším zdrojem přímých zahraničních investic do australské ekonomiky se svými cca 270 mld. AUD ke konci roku 2001 a současně je i nejvýznamnějším adresátem australských investic v zahraničí.

Základnou pro vztahy mezi EU a Novým Zélandem tvoří Deklarace z roku 1999 spolu s veterinární dohodou.

Korejská republika

Je velmi významným obchodním a investičním partnerem EU v Asii. Současný vztah mezi Koreou a EU je založen na zvyšujícím se sdílení politických hodnot, silných hospodářských vazbách a podpoře jihokorejské „sunshine“ politiky vůči KLDR. Význačným znamením pokroku ve vztazích mezi EU a Koreou bylo uzavření **Rámcové dohody o spolupráci a obchodu**, která vstoupila v platnost 1. dubna 2001.

Tato Dohoda zavazuje obě strany k tomu, aby pracovaly ve prospěch růstu vzájemného obchodu a investování, přičemž zároveň poskytuje lepší rámec pro hospodářskou spolupráci.

**Dlouhodobá vyjednávání přinesla v říjnu 2009 -
dohodu o „plné liberalizaci MO !?”**

dopady – viz obchod s automobily ?! ☹

Země EU (výrobci automobilů) argumentují nerovnostranným přístupem obou stran v případě prodeje automobilů v těchto zemích !?

Severní Korea přerušuje poslední pojitko s Jihem, uzavírá zónu Kesong – 8.4.2013

Severní Korea v pondělí oznámila odvolání všech svých dělníků z průmyslové zóny Kesong, kterou provozuje společně s Jižní Koreou. Sever tak podle prohlášení reaguje na „nepřijatelné provokace“ Jihu.

Státní agentura KCNA uvedla, že z komplexu jenž se nachází nedaleko hranice severně od demilitarizovaného pásma, budou odvoláni všichni zaměstnanci.

V Kesongu pracuje na 53 000 Severokorejců a 800 lidí z Jižní Koreje.

Podle severokorejských úřadů je uzavření společné zóny reakcí na „nepřijatelné provokace proti důstojnosti“ KJDR.

Průmyslová zóna Kesong byla posledním symbolem spolupráce obou Korejí. Kombinuje levnou severokorejskou pracovní sílu a jihokorejské technologie a know-how.

Továrny v Kesongu vydělávají zbídačelé severokorejské ekonomice ročně dvě miliardy dolarů, uvedla ČTK

Zdroj: Materiály MPO ČR

Nepreferenční obchodní vztahy

Tento typ obchodních vztahů má EU s osmi vyspělými mimoevropskými zeměmi a dále pak s řadou rozvojových ekonomik jimž EU dle pravidel GATT/WTO poskytuje výhody podle GSP. Porovnání obchodně politických režimů v nepreferenčních vztazích EU se vztahy ČR k příslušným zemím vyjadřuje následující tabulka č. 10.

Tab. č. 10

Nepreferenční obchodní vztahy EU a ČR a jejich obchodními partnery – porovnání a závěr pro Českou republiku.

Obchodní partner	Obchodní vztah s EU	Obchodní vztah s ČR	Změna pro ČR po vstupu do EU
USA Kanada Japonsko Austrálie Nový Zéland Hongkong Singapur J. Korea	Bezesmluvní vztah založený na doložce nejvyšších výhod	Nepreferenční obchodní dohody pro ČR na základě GSP	Přechod na obchodování podle doložky nejvyšších výhod → ztráta výhod z GSP pro ČR
Země ACP a ostatní rozvojové země (mimo středomoří)	Poskytování výhod podle GSP	Poskytování výhod podle GSP	Nezměněné podmínky
Země s přechodovou a státní ekonomikou (mimo CEFTA a Pobaltí)	Nepreferenční obchodní vztahy podle doložky nejvyšších výhod	Nepreferenční obchodní vztahy podle doložky nejvyšších výhod	Nezměněné podmínky

Zahraniční obchod v únoru: Recese v eurozóně doléhá na vývoz 8.4.2013 10:10

Zatímco přebytek obchodní bilance zůstává vysoký, vývoz i dovoz ve srovnání s loňským rokem klesají. V únoru dosáhl zahraniční obchod kladné bilance 28,7 miliardy korun, tedy zhruba o jednu miliardu více než loni v únoru. 12měsíční saldo obchodní bilance stoupl na **312,6 miliardy korun a dosáhlo nového historického maxima**. Objem vývozu ovšem klesl o 3,6 procenta, dovoz se snížil o 4,4 procenta, obojí však bylo negativně ovlivněno skutečností, že letošní únor měl o jeden pracovní den méně.

Na výsledcích exportu se podepisuje především ekonomická kondice eurozóny. Při pokračování recese v eurozóně se vývoz do této oblasti meziročně snížil o 5,6 procenta. Situace je nicméně diferencovaná i mezi zeměmi eurozóny. **Vývoz na Slovensko, které uniká recesi**, vzrostl o 1,5 procenta. Německá ekonomika je na tom na evropské poměry také relativně dobře, nicméně český vývoz do Německa klesl o 4,6 procenta. Francie je na tom o poznání hůře a vývoz z ČR do Francie propadl o 14,2 procenta.

Na straně dovozu se projevuje slabá domácí poptávka firem, domácností i veřejného sektoru. Klesá tak dovoz investičního i spotřebního zboží. V únoru se k tomu navíc přidalo snížení objemu dovezeného zemního plynu o téměř polovinu. Zde jsou ovšem data z měsíce na měsíc značně kolísavá.

Při pokračování současných tendencí v zahraničním obchodě by se mohlo **saldo obchodní bilance za celý letošní rok zvýšit zhruba na 330 miliard korun z loňských 310 miliard korun**.

4.4.3 Mezinárodní výkladová pravidla – Doložky INCOTERMS 1990 a 2000 a 2010

... v praxi MO má tento soubor výkladových pravidel
vydaných *Mezinárodní komorou v Paříži* mimořádný
význam ! (Proč ?)

... použitím těchto výkladových pravidel (doložek) je možné
se *vyhnout nejistotě odlišných výkladů různých doložek
v různých zemích pro oblast.:*

transportu, překládky, vykládky, pojištění a proclení !!

... lze komparovat výhody a nevýhody jednotlivých doložek
vždy ale s konkrétní obchodní transakcí !

...

INCOTERMS – nemají povahu právní normy a závaznými se stávají pouze při výslovném odvolání se na ně kupními stranami v textu smlouvy

Na **INCOTERMS** - je vhodné se odvolat již v průběhu nabídkového či poptávkového řízení, aby obě strany (prodávající i kupující) v případě uzavření smlouvy měly jasno v otázce navrhované konkrétní dodací parity

INCOTERMS – určují pouze vztahy mezi prodávajícím a kupujícím. Vztah k ostatním subjektům, např. bankám, dopravcům nebo speditérům řeší jiné formy smluvních vztahů

INCOTERMS - vycházejí ze zásady určování minimálních povinností stran. Smluvní strany si mohou domluvit povinnosti širší. Výslovná ujednání v kupní smlouvě mají před ustanoveními v INCOTERMS přednost.

Přílohou doložek bývá 10 článků, ve kterých jsou vždy na straně A uvedeny povinnosti Prodávajícího a na straně B povinnosti kupujícího, členění může být následující:

Povinnosti prodávajícího	Povinnosti kupujícího
A1 Dodání zboží dle smlouvy	B1 Zaplacení ceny
A2 Licence, povolení, formality	B2 Licence, povolení, formality
A3 Převážná smlouva a pojištění	B3 Převážná smlouva
A4 Dodání	B4 Převzetí
A5 Přechod rizika	B5 Přechod rizika
A6	
A7	
A8	
A9	
A10	

Incoterms® 2010

INCOTERMS je soubor mezinárodních výkladových pravidel, který je připravován a vydáván Mezinárodní obchodní komorou v Paříži (ICC) od roku 1936. Do dnešní doby byly INCOTERMS publikovány v letech 1953, 1967, 1980, 1990, 2000 a 2010.

V roce 2010 dochází k zjednodušení (redukci) počtu doložek :
původně 13 - nyní 11

Vydáním nové verze pravidel starší verze nezanikají, proto je v kupních smlouvách vždy nutno uvádět znění: **"Zvolené pravidlo Incoterms včetně roku vydání"** , aby nedocházelo k zbytečným sporům v jejich výkladě.

Zrušeno:

DAF (Delivered At Frontier) – s dodáním na hranici (ujednané místo). Tato podmínka byla k 1. 1. 2011 zrušena.

DES (Delivered Ex Ship) – s dodáním z lodi (ujednaný přístav určení). Tato podmínka byla k 1. 1. 2011 zrušena.

DEQ (Delivered Ex Quay) – s dodáním z nábřeží (ujednaný přístav určení). Tato podmínka byla k 1. 1. 2011 zrušena.

DDU (Delivered Duty Unpaid) – s dodáním clo neplaceno (ujednané místo určení). Tato podmínka byla k 1. 1. 2011 zrušena.

INCOTERMS nemají povahu právní normy a závaznými se stávají pouze tehdy, jestliže se na ně strany kupní smlouvy výslovně odvolají v textu smlouvy. Pravidla INCOTERMS uvádějí, která ze smluvních stran je zavázána obstarat přepravu nebo pojištění, kdy prodávající dodává zboží kupujícímu a jaké náklady nese ta která strana. Pravidla INCOTERMS neuvádějí žádné údaje týkající se ceny zboží ani způsobu její úhrady. Rovněž se nezabývají přechodem vlastnictví ke zboží, anebo následky porušení smlouvy.

Incoterms® 2010 vstoupily v platnost dne 1. ledna 2011.

Obsahují celkem 11 doložek, které se člení do dvou skupin:
pravidla vhodná pro jakýkoliv způsob přepravy: EXW, FCA, CPT, CIP, DAT, DAP, DDP
pravidla pro námořní a vnitrozemskou vodní přepravu: FAS, FOB, CFR, CIF

INCOTERMS 2010 – REDUKCE DOLOŽEK NA 11 , PLATNÉ OD 1.1.2011

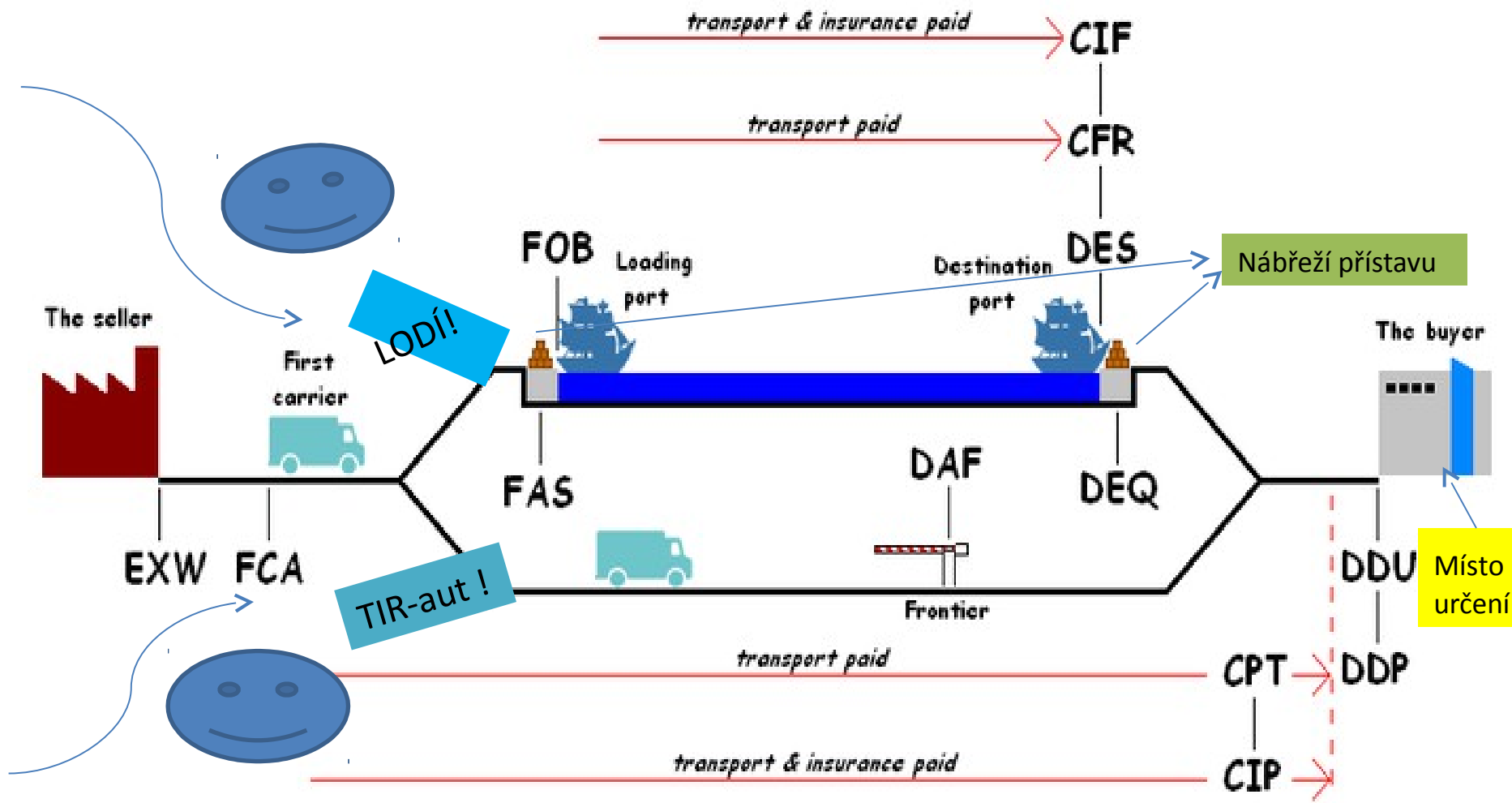
I přes redukci doložek INCOTERMS v roce 2010 – viz text dříve, se INCOTERMS 2000 dále hojně používají

Doložky INCOTERMS (1990) a 2000 a 2010

Incoterms 2000 Obsahují 13 doložek, které člení do 4 skupin podle počátečního písmene jednotlivých doložek:

- ❖ **E (Ex)**
  - ❖ **F (Free)**
  - ❖ **C (Cost, Carriage) - /doprava, vozidlo/**
  - ❖ **D (Delivered) - /dodáno, doručeno/**
-
- **EXW Ex Works ze závodu ... (ujednané místo)**

Riziko a náklady přechází okamžikem, kdy prodávající dá zboží k dispozici kupujícímu, jak je stanoveno v kontraktu (ve svém **závodě, skladu, továrně**, atd.).

Incoterms 2000: Transfer of risk from the seller to the buyer

- **FCA Free Carrier**
vyplaceně dopravci ...(ujednané místo)

Riziko a náklady přechází okamžikem, kdy prodávající dodá zboží ve jmenovaném místě do péče **dopravce** určeného kupujícím.

- **FAS Free Alongside Ship**
vyplaceně k boku lodi ... (ujednaný přístav nalodění)

Riziko a náklady přechází okamžikem, kdy prodávající dodá zboží ve jmenovaném přístavu nalodění **k boku lodi** určené kupujícím.

- **FOB Free on Board**
vyplaceně lod' ... (ujednaný přístav nalodění)

Riziko a náklady přechází okamžikem, kdy zboží skutečně překročí **zábradlí lodi** určené kupujícím v ujednaném **přístavu nalodění**.

- **CFR Cost and Freight**
náklady a přepravné ... (ujednaný přístav určení)

Riziko přechází (jako u FOB) okamžikem, kdy zboží skutečně překročí zábradlí lodi určené prodávajícím v ujednaném **přístavu nalodění**. Náklady však hradí prodávající až do **přístavu určení**.

- **CIF Cost, Insurance and Freight**
náklady, pojištění a přepravné ... (ujednaný přístav určení)

Riziko přechází (jako u FOB) okamžikem, kdy zboží skutečně překročí **zábradlí lodi** určené prodávajícím v ujednaném **přístavu nalodění**. Náklady však hradí prodávající až do **přístavu určení**. Prodávající musí zajistit dokument námořního pojištění. Pojistka musí krýt standardní **rizika až do vylodění v přístavu určení**.

- **CPT Carriage Paid to**
přeprava placena do ... (ujednané místo určení)

Riziko přechází okamžikem, kdy prodávající dodá zboží do péče **prvního dopravce**. Náklady však hradí prodávající až do ujednaného **místa určení**.

- **CIP Carriage and Insurance Paid to**
přeprava a pojištění placeno do ... (ujednané místo určení)

Riziko přechází (jako u CPT) okamžikem, kdy prodávající dodá zboží do péče **prvního dopravce**. Náklady však hradí prodávající až do ujednaného **místa určení**. Proávající musí zajistit dokument pojištění. Pojistka musí krýt standardní rizika až na **ujednané místo určení**.

- **DAF Delivered at Frontier**

- s dodáním na hranici ... (ujednané místo)**

Riziko a náklady přechází okamžikem, kdy prodávající dá zboží k dispozici kupujícímu v ujednaném **místě určení** na hranici – ujednané místo (Frontier).

- **DES Delivered ex Ship**

- s dodáním z lodi ... (ujednaný přístav určení)**

Riziko a náklady přechází okamžikem, kdy prodávající dá zboží k dispozici kupujícímu na palubě lodi v ujednaném **přístavu určení**.(-VYKLÁDKA)

- **DEQ Delivered ex Quay**
s dodáním z nábřeží ... (clo placeno) ...
(ujednaný přístav určení)

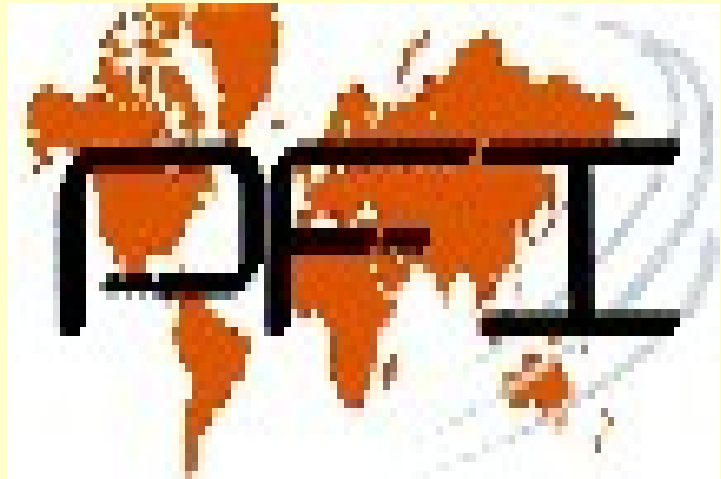
Riziko a náklady přechází okamžikem, kdy prodávající dá zboží k dispozici kupujícímu na **nábřeží v přístavu určení**, **clo zaplaceno**.
(+VYKLÁDKA)

- **DDU Delivered Duty Unpaid**
s dodáním clo neplaceno ... (ujednané místo určení)

Riziko a náklady přechází okamžikem, kdy prodávající dá zboží k dispozici kupujícímu v ujednaném místě určení - v **zemi dovozu**, **clo nezaplaceno**. (-)

- **DDP Delivered Duty Paid**
s dodáním clo placeno ... (ujednané místo určení)

Riziko a náklady přechází okamžikem, kdy prodávající dá zboží k dispozici kupujícímu v ujednaném místě určení - v zemi dovozu, **clo zaplaceno**. (+)

Děkuji za pozornost

